N:o 18. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 15 September 1881. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Lösn:r med musikbilaga 50 öre. Årg. I.

Emma Thursby.

Länge var fordom vårt aflägsna norden isoleradt från den stora musikverlden och bekantskapen med dennas koryfeer endast möjlig för dem, som under resor i främmande land kunnat komma i åtnjutande af denna lycka. Ja sjelfva namnen på de förnämsta konstnärsstorheterna hafva hos oss länge varit obekanta, emedan vi saknat ett organ för meddelande af hvad som händer inom tonkonstens verld och våra dagliga tidningar i allmänhet äro sparsamma på sådana nyheter. Musikhistorien har också varit ett af våra musikidkare och musikvänner allt för mycket försummadt ämne, huru mycket än detsamma är förtjent af att tillhöra allmänbildningen.

Tack vare våra lätta kommunikationer under senare decennierna och utlänningens ökade kännedom om vårt land, hafva dock alt mera Europas konstnärer vändt sina tankar och sina steg till oss äfven, och söderns näktergalar få erfara, att de i »björnlandet» möta annat än is och snö, att de möta varma hjertan, som älska konsten och veta att värdera och hedra den sanna konstnären.

Vi helsa också nu välkommen den »vesterlandets stjerna» på konstfirmamentet, hvilken från sina triumfer i Tyskland och Frankrike etc. och senast i våra naboland nu vänder sig till oss för att i dessa dagar bereda vår hufvudstad en konstnjutning af sannolikt mer än vanligt slag.

Om än reklamen torde öfverdrifva vid jemförelsen med Adelina Patti och Jenny Lind — dessa den lyriska konstens storheter af första rang —, äro dock pressens omdömen från alla land eniga deri, att Miss Thursby är en konstnärinna af mycket hög rang, och att det rykte, som föregår henne är välförtjent. Allmänt erkännes att hennes sällsynt sympatiska röst är utbildad på ett sätt, som knapt lemnar något öfrigt att önska; denna röst är ej i besitning af någon öfverväldigande grandiös styrka, men genom sitt välljud och sin tekniska fulländning gör den likväl ett mäktigt intryck, säger man. Med sin ungdomligt friska och jemna sopranstämma, sin förträffliga koloratur, som i synnerhet ger sig tillkänna i staccatot och drillen, med sin rena intonation, sitt flärdlösa föredrag och en intagande apparition har Miss Thursby öfverallt oemotståndligen eröfrat publiken, och skall helt säkert i vår hufvudstad också komma att lägga nya lagrar till de redan förvärfvade.

EMMA THURSBY.

Miss Emma Thursby är född i Brooklyn vid New-York, af rika föräldrar, och åtnjöt i fädernehemmet en mot dessas förmögenhet svarande uppfostran. Hennes far var egare till ett af de största skeppsbyggerierna i Brooklyn, men sjukdom och motgångar bragte den verksamme mannen på fall, och sedan han förgäfves vid europeiska badorter sökt återvinna sin helsa, skördades han af döden och efterlemnade en stor familj, för hvilken intet mer återstod af den stora rikedomen. Miss Emma, den äldsta af barnen, hade emellertid ganska tidigt visat stora musikaliska anlag, hvilka också på bästa sätt vårdades af hennes lärare, Julius Edvard Meyer, på Mendelssohns tid elev vid konservatoriet i Leipzig, och sedan vidare af mr Errani och m:me Rudersdorf. För sin fullkomning och sin storhet har hon att tacka en man, som händelsen förde i hennes väg och spekulationen gjorde till skaparen af hennes ekonomiska och konstnärliga lycka — Maurice Strakosch. Denne utmärkte sånglärare och bekanta impressario, hvilken

har äran att hafva framdragit och utbildat sådana verldskunniga storheter, som systrarna Patti, Albani, Marimon, Bianca Donadis m. fl., hörde miss Thursby i en af New-Yorks kyrkor, insåg genast den skatt, som låg gömd i denna röst och engagerade henne på mycket förmånliga vilkor för två år. Det var dock ej utan svårighet, som miss Thursby ingick härpå, emedan hennes puritanska tro gjorde det offentliga uppträdandet motbjudande för henne; också utverkades hennes bifall endast med det vilkoret, att hon blott skulle låta höra sig på konserter. Maurice Strakosch öfvertog nu ledningen af hennes sångundervisning, och detta, såsom vi sett, med ett lysande resultat.

Med de egenskaper, af hvilka miss Thursby är i besittning, tyckes det emellertid vara skada att hon icke äfven egnat sig åt scenen, som dock alltid blifver det vidsträcktaste fältet för den mångsidigaste utbildning af en stor sångtalang. Religionen och konsten äro ju dock båda tvenne sidor i det prisma, som bryter det himmelska ljuset och uppenbarar dess strålglans för menniskans ögon. *H.*

Mozarts bearbetning af Messias.

Då äfven i vårt land delade meningar yppats angående företrädet af Messias' uppförande med eller utan Mozarts instrumentering, torde det ej sakna intresse att taga kännedom om följande utdrag ur ett af Robert Franz, den utmärkte sångkomponisten och Händel-Bach-bearbetaren, nyligen skrifvet öfvertygande försvar för Mozarts åtgörande vid nämda verk:

På senare åren har frågan om »bearbetningar af äldre tonverk» gifvit anledning till lifliga debatter, hvilka i det väsentliga dock endast torde vara en tvist om påfvens skägg. Ordet »bearbetning» såsom beteckning för en rekonstruerande verksamhet är icke lyckligt valdt och har redan vållat allehanda skefva omdömen: »utförande af ackompagnementet» vore långt riktigare. Vid Bachs och Händels tid var ackompagnementskonsten, d. v. s. färdigheten att på grund af besiffringen af basso continuo utföra den harmoniska fyllnaden medelst fri improvisation, i hög grad utvecklad. Mestadels ledde Bach och Händel, personligen ackompagnerande, konserten från klavecinen eller från orgelbänken: man föreställe sig i hvilka underbara former de måtte hafva löst denna uppgift!

Med Haydn och Mozart ändrade sig dessa förhållanden. Den af dem under helt andra betingelser grundade orkestern gjorde det mer och mer till en nödvändighet att i notskrift fixera de förut åt improvisation öfverlemnade partierna, hvilket då ytterligare hade till följd, att ackompagnementskonsten småningom råkade i förfall. Detta förfall var väl hvad som i första rummet föranledde Mozart att medelst bestämda utfyllningar stabilisera Händels continuo i Messias. Att han bragte dessa *alldeles nödvändiga utfyllningar* i fulländadt sköna former, derom råder hos hvarje opartisk endast en mening.

Den nya epoken utbytte vidare cembalon mot flygeln, som dock *på intet vis* ersätter den förra, ty ett knäppinstrument utvecklar ju en helt annan tonqvalitet än ett slaginstrument. Den klara insigten i detta missförhållande har sannolikt inverkat derhän, att Mozart tillgrep ett annat ledsagningsmaterial: hvad Händel förut improviserande anförtrodde åt cembalon i arierna, öfverflyttade den nye mästaren på orkesterinstrumenten, och då Messias blifvit mycket magert instrumenterad, så utvidgade han äfven instrumentationen i körerna. — I förbigående må här anmärkas, att Händel städse utförde ackompagnementet af sina *arier* på cembalo och *icke* på orgel — den senare fungerade blott i körerna. Detta faktum uppvisar Chrysander i sin Saul-artikel.

Att nu emellertid Mozart öfverlät ackompagnementet, icke åt orgeln, utan åt orkestern, detta var just grunden redan till Thibauts (förf. till »Reinheit der Tonkunst») angrepp på Mozart. Huru föga dock verlden hittills tagit notis om dessa angrepp, framgår deraf, att man allmänt i Tyskland, England och Amerika uppfört Händels Messias, med Mozarts bearbetning uteslutande lagd till grund.

Hur litet Thibaut insett sjelfva den verkliga kärnpunkten af Mozarts verksamhet, synes också ovederlägligt deraf, att han förebrår denne mästare att hafva »omkomponerat» Händels arbete. Om ett omkomponerande kan icke blifva tal redan derför, att Mozart ingalunda gjorde sig skyldig till någon egenmäktig förändring af Händels *tonsats*. Tredje delen af Messias visar visserligen i flere nummer afvikelser från originalpartituret, men dessa nummer har Mozart icke på sitt samvete: de äro fast mer machverk af Adam Hiller, hvilken under främmande flagg införlifvade dem med Breitkopf & Härtels upplaga.

Ur Joseph Haydns lif.

Novellett.

(Forts.)

Då den unge herr van Swieten anlände en halftimme senare för att fråga efter komponisten, kunde signor Metastasio icke säga honom, hvart »Giuseppe» kunde hafva vändt sig.

Då Joseph slutligen efter en lång promenad stod framför frisörens hus, döko några nya känslor upp hos honom, ty han skulle ju föreställa sig för en ung dam och tala med henne, en uppgift, som med hans blyga väsende och hans obekantskap med verlden föreföll honom verkligen fruktansvärd. Men det stod icke att ändra, han samlade derföre allt sitt mod och klappade på dörren. Den öppnades och för den darrande Josephs ögon stod en täck jungfru om aderton eller nitton år.

Med stor förlägenhet gjorde ynglingen sin komplimang och framförde stammande mäster Wenzels uppdrag. Den täcka Nannerl lyssnade till hans ord halft skälmaktigt, halft full af medlidande med den stackars menniskans nöd, tog honom, så snart han talat ut, till hans icke ringa förskräckelse vid handen, förde honom till hans boningsrum och sade i tillvinnande ton: »Stig nu blott in, herr Haydn; allt är i ordning. Ni kan förlita eder uppå, att min fader menar väl med er, ty han intresserar sig för hvarje varelse, som kommer i hans väg, och skulle taga upp en fattig, uthungrad stackare i sitt hus, om han blott hade vackert hår på hufvudet. Han har ofta berättat mig om eder och kan säkerligen lemna er god hjelp, ty han har ju höga bekantskaper; ni måste blott foga eder efter hans lynne något litet, ty han är ibland något egen».

Joseph lofvade göra sitt bästa och Nannerl fortfor: »Äfven efter mitt humör måste ni rätta eder, herr Haydn, ty märk, här i huset för jag ensam regimentet och till och med min fader måste göra såsom jag vill. Säg mig nu blott, hvarmed jag kan uppvakta er. Var icke blyg; det är redan en god stund sedan middagen och ni måste vara hungrig af den långa promenaden».

Joseph kunde icke förneka detta och bad anspråkslöst om ett stycke bröd och ett glas vatten.

»Hvad pratar ni för slag», svarade Nannerl skrattande och lemnade rummet för att efter en kort stund återkomma med lärgossen, som hon belastat med kakor, kall stek, en flaska vin och två glas. Gossen var öfver hufvud packåsnan i huset och fogade sig tålmodigt i denna tjenst, emedan han väl visste, att jungfru Nannerl beherskade hela hushållet och man blott genom skyldig lydnad kunde ställa sig väl med henne. Nannerl ordnade beskäftigt bordet, fylde Josephs glas och inbjöd honom att gripa sig an efter egen smak. Vår unge vän lät icke säga sig detta två gånger och började först skyggt, men snart med större mod taga för sig, till dess han slutligen, sedan han på Nannerls uppmaning tömt två glas vin, blef helt käck och hemsökte de kalla köttvarorna med en ifver, som han icke visat på länge. Dervid gjorde han i sitt inre den anmärkningen, att mamsell Nanny Keller, om hon ock icke var alldeles så bildad och begåfvad som hans hittills varande högt aktade beskyddarinna, mademoiselle de Martinez, dock kunde tåla en jemförelse med de utmärktaste Wienerdamer i afseende på ungdom, skönhet och höfligt uppförande. Då mäster Wenzel Keller kom hem ett par timmar senare, fann han sin gäst i den muntraste sinnesstämning, med gnistrande ögon, rosigt glödande kinder och i muntert samspråk med den täcka Nannerl.

Joseph Haydn lefde nu många månader i det hus, som egdes af Wenzel Keller, frisör, borgare och husegare i Leopoldstadt, utan att någon i Wien erfor, hvart den begåfvade unge komponisten hade tagit vägen. Förgäfves sporde hans få goda vänner efter honom, förgäfves den unge baron van Swieten, förgäfves slutligen äfven sjelfva Metastasio; Joseph tycktes vara spårlöst försvunnen. Wenzel Keller höll sin gästs vistelseort sorgfälligt dold och då hans aristokratiska kunder, som förutsatte om honom, att han visste allt, bådo honom om upplysning hvar Haydn höll hus, undrade han och beklagade sig liksom de andra öfver hans förlust. Han trodde sig hafva goda skäl och äfven en obetviflad rätt till sin förr så föga iakttagna tystlåtenhet, emedan han, såsom han sjelf sade, icke hyste andra afsigter än att göra Joseph till den lyckligaste man i verlden. Men för detta måls vinnande måste han arbeta ensam; han behöfde ingen hjelp och till med hans skyddsling skulle först lära känna omfånget af hans planer, när han bragt verket till mognad.

Joseph fogade sig godmodigt i sin väns förmynderskap; han hade dock nu ledighet att ostördt studera Emanuel Bachs verk och försöka sin kompositionsskicklighet i qvartetter; för hans lifs nödtorft sörjde herr Keller och tidsfördrif fattades honom icke, då han hvarje timme på dagen kunde pladdra med den täcka Nannerl. Under sådana omständigheter föll det honom aldrig in att föreställa sig, att han så att säga ledde som en fånge i frisörens hus, i det han hela dagen på sin höjd kunde röra sig i den angränsande trädgården och vid sina aftonpromenader städse hade mäster Keller och dennes dotter till ledsagare. Så gjorde han också inga vidare bekantskaper än med tjenstfolket hos de närmaste grannarne, ibland hvilka han blott gick under namnet »herr Joseph», och hela hans skyldighet bestod blott deri att hvarje lördag aflemna ett visst antal menuetter och valser, om hvilkas användande frisören drog försorg. Denne föryttrade kompositionerna till dansvärdarne i Leopoldstadt, som för hvarje fullständig menuett betalte två och för en ländler en och en half gulden konventionsmynt. På en samlad upplaga vågade man icke tänka, då ingen musikförläggare ville befatta sig dermed. De sålunda erhållna penningarna lade Keller sorgfälligt i en sparbössa för att på lämplig tid kunna använda dem i Josephs intresse. Med hänsyn till ett sådant ändamål försummade han icke att sporra Joseph till författandet af ett större verk, hvarigenom han kunde sätta sig i respekt hos den aktningsvärdare delen af publiken.

»Jag har väl fulländat en qvartett, om hvilken jag tror att den kan våga sig fram för offentligheten», sade Joseph, »men hvartill gagnar mig det? Hvarje förläggare, till hvilken jag erbjöd den, har skickat den tillbaka till mig, emedan jag icke är någon förnäm herre, som bestrider tryckningen på egen bekostnad, och icke en gång eger någon hög gynnare, till hvilken jag skulle kunna dedicera den.»

»Gynnarne skola komma med tiden», svarade mäster Wenzel leende. »Arbeta raskt på den saken och försumma ändock icke danserna. En klok man börjar med det lilla för att sluta med det stora.»

Och Joseph arbetade raskt, men kände dessutom allt lifligare intresse för den muntra Nannerl och äfven jungfrun hade fattat stort behag för den unge musikern, som trots sin mörka hy var en rätt vacker karl. Wenzel åsåg sakernas gång med tillfredsställelse, ty det passade till hans framtidsplaner, att de båda en gång skulle blifva ett par.

Men en helt annan åsigt om saken hyste munsjör Ignaz, Kellers gesäll och hittills varande faktotum, som trodde sig ega tidigare anspråk på Nanny. Mycket ofta skulle han gerna trädt emellan med pudervippa och friserjern, när de båda sjöngo ömma duetter tillsammans, ty vi måste här anmärka, att Nanny hade en mycket vacker röst, svärmade för musik och i sång var Josephs ifriga lärjunge.

Slutligen kunde gesällen icke längre återhålla sitt groll; han uppsökte en morgon husbonden för att för denne upptäcka den förmenta hemligheten. Men huru stor var icke hans förvåning, då mäster Wenzel, i stället för att råka i otyglad vrede och utan vidare köra den anstötlige musikanten på porten, svarade med ett leende:

»Hvad han nu säger mig, munsjör Nazi, är ingenting nytt för mig och jag har längesedan vetat det. Förhållandet har mitt fulla bifall.»

»Jag vill icke tro det, herr von Keller, jag vill icke tro det», svarade Ignaz efter en lång paus af mållös fasa. »Ni tyckes icke veta, att jag — jag redan sedan flere år är friare till eder jungfru dotter.»

Nu kom ordningen att förvånas till Wenzel, som dock snart fattade sig och med vredgad stämma svarade derpå: »Derom vet jag ingenting och vill ingenting veta derom. Åh för tusan, munsjör Nazi, har han blifvit förryckt? Han — friare till min dotter! Hvad går åt karlen? Marsch! Han kan tänka på sin pudervippa och sitt friserjern och betjena sina kunder, men slå sådana tankar ur hågen, de äro för höga för honom, ty hvarken jag eller min dotter skola någonsin sätta en sådan dårskap i fråga.»

»Oho! och har jag icke löfte af eder och af henne? Det har funnits en tid, herr v. Keller, i hvilken ni och eder jungfru dotter —»

»Håll han sin mun och packa sig bort.»

»Godt», svarade Ignaz, stolt krämande sig, »ganska bra, herr v. Keller. Vi äro från denna stund skilda. Ännu denna timme skall jag vända ryggen åt detta trolösa tak, åt eder och åt er perukstock. Men var försäkrad derom, jag vill hämnas och om straffet nedstiger på eder, på eder förrädiska dotter och på denne galgkandidat till klaverspelare, så må ni tänka på Ignaz Schuppenpelz.»

Perukmakargesällen skyndade till sin kammare för att packa ihop sina saker, fordrade derpå sin lön, som man utan dröjsmål betalte honom och lemnade huset under hämndelöften mot dess invånare. Mäster Wenzel glödde af vrede, Nanny skrattade och Joseph satt i trädgården, ifrigt sysselsatt med sin qvartett, på hvilken han lade sista handen.

Wenzel Keller frossade i försmaken af den icke aflägsna tid, då kejsarstadens och verldens uppmärksamhet skulle följa honom såsom ett stort musikaliskt snilles beskyddare och välgörare. De dansar, som Joseph hade komponerat för Leopoldstadts danssalar, blefvo oupphörligt spelade i den höga adelns salonger. Alla berömde dessa musikstyckens liflighet och behag, men hvarje spaning efter kompositörens namn blef fåfäng. Ingen kände honom och Joseph sjelf kunde icke drömma om, hvilket uppseende de arbeten gjorde, som så lätt gingo ur hans penna. Blott Keller kände noggrant sakernas ställning och motsåg med otålighet fulländandet af den första qvartetten. Slutligen var manuskriptet färdigt, mäster Wenzel bar det ofördröjligt till en musikhandlare och lät bestrida tryckningen för den summa, som han sammansparat för sin skyddsling. Haydn öfverlät allt detta åt sin faderlige vän i förlitande derpå, att denne bäst visste, huru sådana saker skulle behandlas, grep sig an med en ny qvartett och hade snart nästan glömt den gamla.

Huru stilla lif man för öfrigt än förde i huset n:o 7 Donaustrasse, blef det dock på det sorgfälligaste utspioneradt af munsjör Ignaz Schuppenpelz, som natt och dag tänkte på att spela sin förre herre ett elakt puts. Hans nya principal skickade honom en morgon till baron v. Fürnberg för att frisera denne. Tillfälligtvis befann sig i baronens hus äfven den unge herr van Swieten, som under loppet af samtalet berörde de sista af furst Esterhazy gifna balerna och den obekante komponistens nya härliga dansar. Lifvad af sitt ämne trädde van Swieten till pianot och begynte stycket, vid hvars första noter Ignaz redan spetsade öronen, då de för honom alls icke hade någon främmande klang; det var Nannys älsklingsvals, som Joseph uttryckligen diktat för henne.

»Jag skulle gerna betala femtio dukater», utropade baron v. Fürnberg. sedan herr van Swieten spelat stycket till slut, »om jag visste kompositörens namn.»

»Femtio dukater?» upprepade Ignaz. »Håll ord, eders nåd; jag tror att jag kan säga eders nåd, hvem som gjort det der.»

»Om så är, som han påstår, så äro de femtio dukaterna hans», svarade baronen.

»Jag har reda derpå, eders nåd. Det är Pepi Haydn.»

»Hvad? Joseph Haydn? Hvaraf vet han det?» ropade de båda adelsmännen på samma gång och gesällen började nu berätta om Haydns uppehåll i Wenzel Kellers hus, hvarvid han nyttjade det gynsamma tillfället att behörigen pudra ned sin förre principal med skam och vanära, i det han framstälde denne såsom en gammal girigbuk, en vresig narr och en spotsk tyrann.

»Förskräckligt!» ropade åhörarne, då Ignaz kom till slutet af sin historia. »Förskräckligt! Denne gamle puderqvast stjäl den unge mannen ur verlden, håller honom dold och fången och låter honom tjena hans girighet. Vi måste befria den stackars karlen.»

Ignaz försäkrade de unga herrarne, att de dermed skulle göra ett godt verk, och meddelade dem vidare, att Keller sannolikt icke var hemma och att de derföre hade tillfälle att träffa Joseph Haydn ensam. Van Swieten åtog sig att ännu samma morgon uppsöka fången och lät dervid Ignaz följa med; denne njöt oerhördt utaf att sitta midt emot honom i den präktiga vagnen, som efter raskt trafvande hästar rullade emot Leopoldstadt. Då man slutligen gjorde halt framför mäster Wenzels hus, stannade Ignaz i droskan, medan van Swieten steg ur och enligt den honom gifna anvisningen skyndade uppför trappan till det rum, i hvilket Joseph Haydn just var sysselsatt med förfärdigandet af en ny qvartett.

Den unge mannen förvånades icke litet öfver en så förnäm besökare, men sade ingenting, utan mottog denne blott med en djup bugning. Van Swieten dröjde icke att tilltala vår unge vän med all ungdomens värma och skildrade för honom hans vänners lidande (Joseph visste visserligen icke hvilka dessa kunde vara) öfver hans oväntade försvinnande. Derpå nämnde han om det bifall, som Haydns kompositioner hade vunnit, och om den allmänna önskan att erfara, hvem den utmärkte tondiktaren kunde vara och hvar han bodde. »Eder lycka är nu gjord», tillade han, »baron v. Fürnberg, en fin kännare, min fader och jag — vi skola taga eder under vårt beskydd och vilja införa eder hos furst Esterhazy. Gör eder beredd att lemna detta hus och ju förr ju hellre undandraga eder denne girige perukmakares skändliga tyranni.»

Joseph visste icke hvad han skulle svara derpå, ty hvarje ord ur herr van Swietens mun stegrade hans förvåning. Slutligen stammade han rodnande: »Eders nåd är i villfarelse, om ni tror att jag tyranniseras i detta hus. Tvärt om, herr Keller behandlar mig, som vore jag hans egen son, och hans dotter älskar mig som en broder. Han upptog mig, då jag var tröst- och hjelplös och saknade alla utvägar att förtjena äfven det nödvändigaste.»

»Vare med honom huru som helst», afbröt honom den unge adelsmannen otåligt, »detta hus passar eder icke längre. Ni måste ut i den stora verlden, måste komma i förhållanden, som äro värdiga edra talanger. Tala så godt eller illa om eder värd, som ni vill eller eder billigt synes; i morgon kommer jag med baronen för att taga eder härifrån.»

Han omfamnade den unge Haydn på det hjertligaste, lemnade huset och for tillbaka till Altstadt, medan Joseph stannade i sitt rum, rifvande sig i hufvudet och icke säker, om det, som han upplefvat, var dröm eller verklighet.

Den täcka Nanny, som emellertid lyssnat i köket och åhört allt, skyndade full af jämmer emot sin fader, då denne kom hem, och berättade honom, hvad som händt i hans frånvaro. Mäster Wenzel förskräcktes öfver underrättelsen, men sansade sig snart åter och befalte sin dotter att skjuta sin halsduk ned öfver ögonen och följa honom. Så förberedd begaf han sig till Haydns rum. Då Joseph hörde honom komma öppnade han dörren för att gå honom till mötes och meddela honom det sällsamma besöket. Men frisören sköt honom åter tillbaka in i rummet, trädde in med den gråtande Nanny och utropade i patetisk ton: »Halt, barbar, hvarthän vill du?»

»Till eder», svarade Joseph, »jag ville säga eder —»

»Är icke nödigt», afbröt honom mäster Wenzel, »jag vet allt. Ni har förrådt mig och vill nu rymma fältet såsom en äkta vagabond.»

»Hvad är det för infall, herr v. Keller; lyssna blott till mig.»

»Jag vill icke lyssna till någonting. Edert förräderi är klart; eder falskhet emot mig och min dotter ligger i öppen dag. O otacksamhet, se här din trogna afbild! Jag älskade denne unge man såsom en egen son, upptog honom, då han var nära att förhungra, under mitt gästvänliga tak och klädde och födde honom. Jag har med egna händer hållit hans hår i ordning, har arbetat för hans rykte och till tack förråder han mig och min oskyldiga dotter. Menniska, slår edert samvete er icke, när ni ser de tårar, som ni afpressar denna stackars flicka?»

»För himlens skull, herr v. Keller, låt mig blott få säga ett ord också. Jag vill ju icke bort från eder och är visserligen icke otacksam. Tvärt om, jag skall hela mitt lif erkänna, hvad ni gjort mig, och söka vedergälla eder det efter förmåga.»

»Och ni vill gifta er med denna flicka?»

»Gifta mig?» upprepade Joseph förvånad. »Gifta mig med henne? Jag — eder dotter?»

»Hvilken eljest? Har ni icke sagt henne, att hon behagar eder och att hennes lycka ligger er om hjertat?»

»Jag har väl det, men —»

»Det gifves då intet men. Ni måste gifta eder med henne eller ock är ni en skändlig förrädare. Ni har sagt min oskyldiga Nannerl, att hon är skön och att ni fann välbehag i henne; detta har hon måst tyda som om ni hade syftat på giftermål och att detta varit eder uppriktiga afsigt. Och nu vill ni spela en usling och öfvergifva henne?»

Joseph framhärdade i en försagd tystnad. Mäster Wenzel fortfor: »Och jag — har jag förtjent en så svart otacksamhet af er?»

Med dessa ord drog han en pappersrulle ur fickan och utvecklade den för den förvirrade Joseph, som utstötte ett rop af öfverraskning, då i kopparstick och tryck de orden trädde honom till mötes: »Qvartett för två violiner, viola och violoncello, komponerad af Joseph Haydn, musikus och komponist i Wien.»

»Ja!» utropade frisören triumferande, då han bemärkte Haydns glada öfverraskning, »ja, spärra nu upp ögonen; det här har jag gjort. Med de pengar, som jag fick för edra dansar, bestred jag kostnaden för papper och tryck och ni kan nu förelägga publiken ett betydande verk. Ännu mera! Jag har uppbjudit allt mitt inflytande hos mina kunder af rang och derigenom förskaffat eder plats såsom organist hos karmeliterna. Här är utnämningsskrifvelsen. Och gå nu, otacksamme, och bringa mig och min dotter med grämelse i grafven.»

Joseph gick icke; med tårfulla ögon kastade han sig i frisörens armar, som värjde sig deremot, liksom ville han stöta syndaren ifrån sig; dock höll Joseph honom fast och utropade: »Hör mig, herr v. Keller, i mitt hjerta har otrohet ingen plats. Låt mig kalla eder fader och gif mig Nanny till hustru; jag vill äkta henne — ju förr, ju heldre. Nej, jag är visst icke dålig och otacksam.»

Mäster Wenzel blef slutligen lugn; utmattad sjönk han ned i en länstol och ropade till det unga paret: »Kommen hit, mina barn; knäböjen för mig, på det jag må få gifva eder min välsignelse. I qväll fira vi förlofningen och fyra veckor i dag skall bröllopet ega rum.»

Joseph och Nanny knäföllo och mottogo med stor rörelse den salfvelsefulla faderliga välsignelsen. Samma afton gick det stort till i nr 7 Donaustrasse, ty organisten Joseph Haydn blef högtidligen förlofvad med den täcka Nanny, dotter till Wenzel Keller, perukmakarmästare och borgerlig husegare i Leopoldstadt i Wien.

Baron v. Fürnberg och den unge van Swieten blefvo icke litet förvånade, då de morgonen derpå kommo för att hemta Joseph och funno honom förlofvad med den vackra Nanny. De gjorde honom väl i hemlighet allvarliga föreställningar, men Haydn förblef obeveklig och höll sitt åt frisören och sin brud gifna löfte såsom en ärlig man. Visserligen hade han senare orsak att inse att detta steg varit öfveriladt; dock gaf han aldrig vika för någon ånger deröfver och tröstade sig, när hans jordiska sånggudinna då och då kastade

ett missljud i hans melodier, med den himmelska, som städse ung och älsklig ledsagade honom genom lifvet och fasthöll vid honom med sådan trohet, att namnet Joseph Haydn ännu efter århundraden skall nämnas med tacksamhet och lof.

Förhoppningar.

»Den dag är lyckligast då man hoppas mest», hördes en sentimental ung dam nyligen utropa, och jag försäkrade att hon hade rätt.

Den dag är lyckligast då vi i Stockholms lilla musikverld hoppas mest, ergo äro vi den dag som är, mycket lyckliga. Vi hoppas.

På hvad? Icke så litet minsann. På långa tider ha vi ej haft så rika förhoppningar som just nu. Listan på våra konstnjutningar är lång, och katalogen upptar nästan lika många illustra namn med klang som sjelfva Leporellos bekanta rulle.

Men låtom oss börja med början. Hvad hoppas vi af våra egna, ty det är de som utgöra introduktionen? Vi spänna bågen så högt som möjligt, ty, den dag är lyckligast då man hoppas mest! Låtom oss då bygga sköna luftslott!

Det var mörker och chaos på jorden tills ordet »varde ljus» ljöd ifrån höjden. Och det vardt ljus. Solen steg upp och dimmorna skingrades. Så har solen stigit upp för vår kungliga Opera, våra förhoppningars glänsande sol, och hon bär namnet: en ny direktör.

Den nye direktören skall — för att tala så att man icke trasslar bort sig af bara poesi — således bringa harmoni i frågorna. Han skall främja musikens framtid i vårt land och höja den lyriska konsten. Han skall ordna arbetet vid teatrarne så att vår opera stolt skall kunna mäta sig med utlandets, han skall till godo göra operan alla dess krafter, han skall förmå skilja hvetet från ogräset och i allt sträfva efter att låta den verkliga förtjensten framträda. Han skall förqväfva dilettantismens frodiga bolmörtsplantor och humbugens stolta maskrosstånd. Han skall lära sitt folk hur man skall arbeta, och att ingenting tröttar mer än ständig overksamhet.

Och det är icke allt! Den nye direktören har större värf att uppfylla. Bland andra engagementerna, som icke äro de lättaste. På deras duglighet beror mycket. En skicklig konstdomare med stor blick skall dock icke ha svårt att göra sin pligt i detta fall. Vår stränga och rättvisa »musikjury» som sammanträder vid alla profsjungningar står vid dessa tillfällen med sina råd vid högsta magtens sida. Naturligtvis engageras sålunda endast konstnärer, eller sådana som snart kunna blifva det. Den dåliga smaken, representerad af råmaterial ifrån buffateatrarnes klass, kan således alls icke mera komma i fråga, och endast det verkligt goda och af fackmän erkända skall framdragas i ljuset. Lyckliga tid!

Vi, som trogna det gamla garde det der under decennier utgjort vår svenska scens prydnad, vi som gråtit vid Arnoldsons graf och som aldrig glömma Fredrika Stenhammar, vi som med beundran alltjemt följa Anders Willman, Mathilda Grabow och Arvid Ödmann, vi ha nu att glädja oss åt framträdandet af en ny tenor. Uti herr direktörens och dessutom i herr Ivar Hallströms aktade namn ha vi ju en borgen att han är af den rätta sorten!

Bevare oss Gud för de falska profeterna! Med röster af ljudande malm, och med föredrag af klingande bjellror kommer man visserligen långt för en publik af applåderande idioter, men för vår fina musikförståndiga stockholmska operapublik: — Nej, tusen gånger nej!

Den stojande förstadsteaterpublik som man bjuder starka varor för att de äro billiga, är föga starkt representerad i vår kungliga operasalong, det är den ädla varan, som kanske kostar guld, men som har sitt värde och som kan tillfredsställa publikens fordringar . . . vi äro lyckliga, ty nu är den dag vi hoppas! — — — — — — — — — — — — — — — —

Och konserterna! . . . Främst bland alla stjernor, stjernan Christina Nilsson. Illustrissima diva! Christina Nilsson som skall sjunga vid förmälningshögtidligheterna, Christina Nilsson, den svenska näktergalen. —

Med en viss misstro nämnes ibland detta namn här hemma, detta namn som öfverallt ute i verlden har en sådan klang. Vi svenskar fordra så mycket af våra celebre landsmän, vi veta icke ens alltid hvad. Af fru Nilsson isynnerhet fordra vi att hon icke allenast utom Sverige skall låta sitt ljus lysa, utan att vi äfven inom rikets gränser skola sättas i tillfälle att beundra henne. Men hittills hafva förhoppningarna oftast gäckats, och man har derför alls icke sparat på uttryck af missbelåtenhet och brist på förtroende till hennes öfverlägsenhet.

Och, i sanning, på tal om henne höras icke sällan uttryck sådana som — »vi våga icke kalla henne svenska, hon är icke *vår*, hon älskar ej Sverige, hon förnekar sitt eget fädernesland och är derför ej värd vår sympati.»

Om man har rätt kan kanske följande lilla episod bära vittne:

Det var vintern 1874 i St. Petersburg. Christina Nilsson hade på qvällen sjungit Margareta i Faust på Italienska Operan. Utanför operahusets artistingång bidade en entusiasmerad folkhop sångerskans återkomst från sin klädloge, man omringade hennes ekipage och resonnerade om lämpligheten att spänna af hästarne för att draga vagnen till hennes hotell. Midt under samtalet ljöd emellertid ropet: »Hon kommer!» och straxt derefter syntes hon i dörren, pelsombonad och, som det tycktes, trött och föga angelägen om att bli uppehållen af vidare hyllningsgärder.

De passionerade ryssarne hängde sig fast vid hennes kläder, hurrade, skreko och öfverhöljde henne med blommor. En af buketterna träffade tillochmed rakt på hufvudet och en annan höll på att skrämma hästarne som af kusken dock hindrades att spränga fram öfver folkmassan.

I detta brydsamma ögonblick hördes i hopen på god svenska en kraftig ed och en ungdomlig stämma utropade:

»Om de läte menniskan vara i fred då de se att hon är trött; undan ryssar så jag kan öppna vagnsdörren! — Madame, entrez s'il vout plaît.»

Men madame stannade. Glad och liksom elektriserad af de välkända svenska accenterna gick hon ett steg framåt, vinkade talaren till sig, frågade hans namn och bad honom besöka henne dagen derpå, efter han var svensk.

»Tag hela familjen med», tillade hon, »mor och far och bror och allesammans, vi ska inbilla oss att vi äro i Sverige, och sedan komma vi, min man och jag till Er! Ni har kanske svenskt knäckebröd, åh det skall bli förtjusande!»

Den unge mannen blef på stund presenterad för herr Rozeaud, Christinas man, som nalkades, och i nästa ögonblick var släden med sin dyrbara börda ur sigte, medan vår »suédois» öfverhopades af frågor från alla håll.

Den familj som, sålunda inviterad, följande dag introducerades i Hôtel de France, der Christina då bebodde en elegant fil af rum i bel-etagen, medan Nicolini (då ännu ej närmare lierad med Patti) bebodde en annan våning i hotellet, omtalade så gerna hvilka angenäma qvällar denna lilla svenska koloni tillbragt i sångerskans hem. Man sjöng svenska kompositioner, talade om Sverige, om svenska förhållanden, och om svensk musik isynnerhet.

»Hvad jag längtar till hemmet», skall då den stora sångerskan ha yttrat, »hvad jag längtar att få sjunga der, visa dem hvad jag lärt, och att der få om också blott en hundradedel af det bifall som så oförtjent här tilldelas mig! Hvilket värde skulle icke *deras* beröm och deras entusiasm ha för mig! Men ack, de älska mig icke, de misstro mig, de vilja ej veta af mig. De tro mig otacksam, de anse mig som en främling! Jag har sett många bevis på allt detta. Jag har fiender i mitt hemland, och jag är rädd för att få ännu flera om jag kommer dit. Mina kära dö bort, ack jag längtar, jag drömmer om Sverige och jag är i verkligheten nästan landsflyktig, om jag reste dit och sjöng så skulle man klandra min svaga röst kanske, och af *deras* ogillande skulle jag bittert såras» . . .

Nu har kanske vår diva ändrat tankar, eller skall om hon kommer, göra det fullkomligt. Qui vivra verra! — — — — — — — — — — — — — — — —

Utom de redan nämnda, omtalas att äfven Patti skall besöka oss. Att man deruti misstar sig lär tyvärr ej kunna förnekas.

I stället få vi Emma Thursby, och kanske Minnie Hauch, dessutom kanske Trebelli och Van Zandt — *hvar och en* särskildt förebådad som *det högsta*, »was man sich nur denken kann.»

Huru vi skola mägta med all denna höghet blir verkligen frågan! Hvar och en af dessa damer är »det åttonde af verldens sju underverk», de ha naturligtvis bättre röster »än både Patti och Nilsson» och sjunga långt herrligare än Cherubim och Serafim. Kommer dertill madame Zimeri, som också är det utmärktaste, och hvilken om man får tro en så kallad puff i engelska tidningar, tillika lärer vara en utmärkt ryttarinna och särdeles älskar att för sina beundrare visa sig till häst, så vet jag icke hvad vi kunde önska oss mer.

Apollo är oss verkligen bevågen! Vi lefva i konstens guldålder i sanning! Det regnar, regnar stjernor, kometer och solar tillochmed, vi ha ett öfverflöd af det bästa som jorden bär och ändå klaga vi! Bort det.

Slutligen komma pianisterna. Främsta

språk. Ehuru dessa konserter ej sluta förr än sent inpå natten, förblifver dock publiken stilla åhörare, och ingen störande oro för ytterplaggen hindrar den musikälskande att njuta till sista ton. Ehuru trångt det kan synas vid utgångarne, är det dock på ett förträffligt sätt sörjdt genom en mängd sådana för de besökande. Och ännu mer, det är icke blott ändamålsenligt för utrymmet, utan äfven väl ordnadt i akustiskt hänseende, deraf icke blott den exeqverande känner sig belåten, utan äfven åhörarne, såväl på den dyraste, som billigaste platsen ej behöfva gå miste om det, som föredrages, och således få verklig valuta för sina pengar. Samma omdöme gäller för James' hall, der jag inför en talrik publik både spelat och sjungit, och således af egen erfarenhet kan vitna, att det för den exeqverande icke blott är lätt, utan fastmer en god hjelp genom salens konstruktion, att utföra sitt opus.

Återstår nu att tala om de så kallade *promenadkonserterna*. Ordet tillkännagifver ganska väl hvad härmed menas. Det förhåller sig så, att de besökande under konserten gå fram och tillbaka på det mattbelagda golfvet, utanför den med stängsel afsöndrade delen af salen, inom hvilken sittplatser äro arrangerade mot särskild afgift. Dessa konserter utföras vanligen och förnämligast i Krystallpalatset, Alexanderpalatset och Covent-garden (Italienska operan) samt flera andra ställen. De begynna vanligen den tiden, då andra konserter sluta, och pågå hela sommaren, äro mycket besökta, och genom sin billiga afgift för entréen af 1 krona öppna dessa konserter väg för folket och de mindre bemedlade, så att åhörareskaran är här ganska brokig, åtminstone bland de promenerande. Dessa konserter bära prägeln af en gladare och lättare genre, af såväl instrumental- som vokalmusik. Många äro de sångerskor, som här begynna sina första steg, och vinna det rätta gehör för att fortgå vidare framåt på konstens bana.

Bland dessa konsertplatser står utan tvifvel Krystallpalatset främst synnerligast för sin utmärkte och mångårigt omtyckte orkesteranförare hr August Manns. Han är icke blott en skicklig anförare, som vet att välja goda saker, både ur den klassiska och moderna skolan, utan framför alt att fästa goda artister vid sin orkester, hvadan denna är bland de förnämsta på platsen.

Det är ej ovanligt bland dessa orkestrar å promenadkonserterna, att finna flera af dess medlemmar, hvilka framträda som solister på såväl stråk- som blåsinstrument, och hvilka efter föredragets slut åter intaga sin plats för att i orkestern fortsätta följande nummer. Man får här höra symfonier af de gamla mästarne, Ouvertyrer och Operor samt arier af både gamla och nya skolan. Och utförandet är i allmänhet godt, med lif och precision jemte ett ovanligt rent samspel.

Men af alla dessa olika konserter framgår klart, att såväl i utförande som komposition det mesta och bästa tillhör främlingen, och ej engelsmannen. I denna del af musiken finnas högst få värderika kompositioner som äro framalstrade af den infödde. Och visserligen finnes en och annan sångare tillhörande nationen, med vacker röst (vi mena nu särskildt mansröst), men om man blott åhör en inöfvad manskör på den ena eller andra operan, skall man blifva misslynt och nedstämd öfver den alltid återkommande orena intonationen, som måste blifva en följd af den otillräckliga rösthöjden, beroende af den här brukliga höga stämningstonen. Och hör man den engelske arbetaren sjunga, så är det mer skrål oeh skrik, än sång och ton. Nej, det förblifver dervid, att födda till musici äro ej engelsmännen; men deremot att med lust och håg i sinnet göra de likväl otroligt god musik.

Från in- och utlandet.

»Victoria-Album». Under denna titel förberedes att utkomma omkring den 1:sta Oktober en musikalisk publikation, som lofvar att blifva af mer än vanligt intresse. Samlingen, som är tillegnad vår blifvande kronprinsessa, upptager uteslutande alster af svenska tonsättare, nämligen *Ludvig Norman, Ivar Hallström, Conrad Nordqvist, Emil Sjögren* och *Frithiof Hertzman*, — med tillsamman 6 originalkompositioner. Skalden *C. D. af Wirsén* har bidragit med en dikt: »Tonernas helsning», hvartill herr Hallström komponerat en särdeles stämningsfull musik, samlingens inledningsnummer. — Det lilla häftet lärer i afseende å utstyrsel blifva särdeles praktfullt och kommer att kosta högst 3 kronor.

Miss Thursbys program — se sista sidan.

Sammastädes annonsera om lektioner: Mina v. Stedingk, L. Müller, C. Gellrich, Fr. Kuhlau — allt kända och goda namn.

Ludvig Norman fick på sin födelsedag en dyrbar salongsflygel.

Musikföreningen har ännu ej börjat sina öfningar för säsongen.

I tvisten mellan hr Elmblad och k. teaterdirektionen lät Dagens Nyheter den senare behålla ordet.

Utlänningar förundra sig öfver att Stora teatern måste inställa Don Juan, blott emedan en bas blifvit sjuk.

Instrumentalmusikens vänner oroas af ett rykte att de blifvande symfonikonserterna å Stora teatern skola som förr utspädas med sångnummer. Man hade hoppats att slippa sådana. Af sång ha vi Gudi nog ändå, af symfonier deremot *intet* annat än hvad som bjudes på dessa konserter.

Violinisten *Stanislaus Barcewicz*, en ung polack, som gjort furore i Dresden och Bergen m. m., kommer med första att konsertera härstädes. E. Hartmann ser i honom en blifvande Wilhelmi eller Sarasate.

I den nya »Varutidningen» finner man en märklig varuannons så lydande: »Dilettanter i musikkomposition få sina melodier upptecknade, rättade, formelt utarbetade, stiliserade och färdiggjorda för utgifvande, om de anmäla sig Oxtorgsgatan 18, 1 tr., kl. 1—3 e. m. *S. A. Lundegård..*» — Glädjen er, amatörer, konsten har blifvit en billig handelsvara. Lefve dilettanterna och deras rättare på Oxtorgsgatan!

Domkyrkoorgelnistbefattningen i Upsala, ledig efter professor Josephson, sökes af t. f. director musices I. E. Hedenblad, domkyrkoklockaren musikdirektören G. W. Hofberg, musikdirektören E. R. Melander och Musikläraren J. O. Frödin.

Om den omtalade *telefon-konserten i Gefle* yttrar Norrlandsposten:

Telefonkonserten har i dag (sept. 5) utförts från Centralhotellet, hvarest några musiknummer utfördes af Prillska kapellet. Oaktadt ända till 65 linier voro inkopplade på Centralhotellets ledning, hördes musiken fullkomligt tydligt, och äfven de finaste nyanser kunde utan svårighet uppfattas. Efter slutet af hvarje nummer hörde man starka handklappningar och bravorop, hvilka föreföllo ganska komiska, isynnerhet då man erinrade sig, att de kommo från de mest skilda håll i staden.

Sångerskan Van Zandt. Från Paris skrifves till D. B.: Opéra comique's primadonna fröken Van Zandt, som sistl. höst med så stor framgång sjöng å Stora operan i Kjöbenhavn, är äfven under denna höst engagerad för ett visst antal representationer å nämnda teater. Första uppträdandet kommer att ega rum den 16 dennes som Zerlina i »Don Juan».

Ryktesvis berättas, att underhandlingar äro å bane mellan k. svenska teatern och den framstående artisten, hvilka skola hafva till resultat, att äfven Stockholmspubliken skulle blifva satt i tillfälle njuta af hennes sång.

Kristiania d. 6 Sept. 1881.

Som den ärade redaktionen vet, har jag bedt att få dröja med min korrespondens längre än vanligt för att med detsamma kunna berätta om miss Thursby's entré härstädes — om jag får begagna detta uttryck. Efter all ståt i Bergen, efter de lätt antända Bergensarnes hänförelse, efter all den reklam som förekommit, gick man naturligtvis antingen med misstro eller med allt för stora förväntningar till miss Thursbys konsert i går afton. De förstnämnda fingo sin misstro betydligt degraderad, derom kan ej vara tu tal, men de sistnämnda fingo också i samma mån sin förväntan ej så litet subtraherad. Miss Thursby sjöng i går »Cavatina ur Ernani»; af Lassen: »Es war ein Traum»; Taubert: »Bird Song»; Grieg: »Solveigs sang» och Proch: »Variations di bravoura» förutom en sång af Kjerulf samt Ole Bulls »Sætergjentens Söndag» och Warmuths »Jeg elsker dig», som extranummer. Man ser således att en hel del af repertoaren utgjorde norsk musik, en lockelse, som hittills varit alltför litet begagnad gent emot en så naiv publik, och som utländska oss besökande konstnärer borde taga mera fasta på i sina program, då det har visat sig år efter år i gamla Norge att norskt och norsk-norskt är det som obetingadt är det bästa.

Men återvändom till miss Thursby. Efter min ringa mening uppfyllde hon alldeles icke hvad jag väntade efter reklamens omfång och storhet. Jag trodde verkligen, då jag gick till konserten, att jag väl knappast hört hennes make, och kan ej, såvida jag ej skall skrifva emot min mening, säga annat, än att jag har hört åtskilliga nästan lika goda och några betydligt bättre. Rösten har visserligen en douce, mjuk och behaglig timbre, men jag kan ej frigöra mig från att enstaka toner förekommo litet slitna, och att den är behäftad med en allt annat än anslående vibrering, som den italienska skolan lägger an på. Miss Thursbys styrka ligger derjemte, efter detta första prof att döma, i ett utmärkt staccato och en ren drill. Hvad föredraget angår, passar det bäst för romansen, och är denna säkerligen det fält, hvarpå hon lättast och förnämligast kan röra sig, då det djupare, mera passionerade och dramatiskt-intellektuelt-känslofulla synes ligga henne fjermare. Huset var fullt och åtskilliga blomsterbuketter vankades. Hon hade med all säkerhet utan att hafva stälts i skydd af Ole Bulls grafplantor eller ännu friska tårpilar gjort lika stor lycka här, som hon gjort och nog vidare skall göra på andra platser, och hon kunde godt hafva företagit sin Eriksgata utan att reklamer för henne hade stödt sig på namn sådana som Jenny Lind och Patti. Konsten behöfver ingen jemförelse, den föder sig sjelf, närer sig sjelf och uppbär sig sjelf; inom densamma må det vara full frihet i sådant hänseende, ty frihetens ande är det som låter den lyfta vingarne så lätt som en sommarfogel och flyga ut till lycka och välsignelse för hela landet, för hela folket — som det står i gamla böcker. Om Fredag ha vi nästa Thursby-konsert; om denna nästa gång. Logesalens sångartribun var i går afton vackert dekorerad med kransar och buketter och mississ Ole Bull med dotter och föräldrar (?) bevistade konserten. Jag finner mig skyldig tillägga, att miss Thursby's succès i Kristiania kan anses afgjord och att hon ideligen genom ihärdiga applåder blef framkallad under aftonens lopp. Herr Fischhof, hvilkens repertoar bestod af Chopins konsert i F-moll (1:a satsen), en »Nocturne» af Chopin, »Tarantella» af Rubinstein, »Vogel als Prophet» af Schumann, »Capriccio» af Mendelssohn och »Rhapsodie hongroise» af Liszt, spelade med teknisk färdighet och tillvann sig åtskilliga och ökade applåder under aftonen.

Om Torsdag kommer madame Trebelli med sällskap tillbaka från norden, dit de reste den 24 Aug. Der uppe ha de alla, madame Trebelli, m:lle Hebbe, herrarne Musin, Ghilberto och Bissaccia gjort stormande lycka; särskildt hafva de dramatiska scenerna satt Thrönderna i eld och lågor. Utom Trondhjem har sällskapet äfven besökt Levanger och Hamar, skall om Söndag till Drammen, begynner på Kristiania teater d. 13, der det väl minst en vecka blifver sysselsatt, går så antagligen söder och vester ut, och så vidare ut i vida verlden. Jag har ej fullt reda på hur många gånger de två sistnämda konstnärinnorna varit här, men att de utan några slags våldsamma experiment hafva blifvit mottagna, blifvit helsade och tilljublade ett hjertligt välkommen och äfven bjudna farväl med ett allmänt och ärligt au revoir, det är säkert. *S.*

Svensk sångare i utlandet. I Smålands-Posten läses: Bassångaren Alfred Lindstén har, enligt enskildt meddelande till oss, antagit engagement vid k. hofteatern i Dresden för en tid af 2 år 7 månader, räknadt från den 16 augusti. Sedan hr Lindstén senast lemnade Vexjö, har han i Hamburg studerat för dokt. Brückl.

Wagners Tannhäuser uppfördes för någon tid sedan för 100:de gången på Hofoperateatern i Wien. Vår landsman sångaren Leonard Labatt uppträdde då för 100:de gången i titelrollen.

Filharmoniska sällskapet i New York har öppnat subskription för en bildstod af Beethoven, hvilken skall resas i Central Park i nämnda stad.

The great musicians, edited by F. Hueffer, är en i London utgifven serie af biografier öfver följande kompositörer: 1. *Wagner* af utgifvaren. 2. *Weber* af sir Julius Benedict. 3. *Schubert* af H. F. Frost. 4. *Rossini and his School* af Sutherland Edwards.

Arthur Pougin har nyligen utgifvit ett vigtigt musikhistoriskt arbete: *»Les vrais créateurs de l'opéra français, Perrin et Cambert»*. Afsigten med boken är att med obestridliga skriftliga intyg bevisa, att de verkliga grundläggarne af den franska operan icke, såsom allmänt antages, äro Lully och Quinault, utan att dessa voro lysande efterföljare efter Perrin och Cambert, hvilka äran att ha skapat operan i Frankrike tillkommer.

Om åhörandet af en opera genom telefon berättar en Pariserkorrespondent till Kölnische Zeitung: I går afton hade jag tillfälle att åhöra andra akten af Gounods 'Margareta', som från Stora operan telefonerades till elektriska utställningen. Jag är förvånad, förtjust, vet för tillfället icke, om jag drömt eller verkligen hört allt sammans. Så snart man håller till öronen tvänne Aders telefoner, som äro satta i förbindelse med de på operans scen anbragta transmissorerna, tror man sig sitta på en god plats nära scenen. Återgifvandet är perfekt; soli, duetter, trior, körer med full orkester hördes beundransvärdt tydligt med alla nyanser från det svagaste piano till det starkaste fortissimo. Enda skilnaden är, att musiken, öfverförd genom telefonen, klingar något mattare än då man hör den omedelbart. Den sjungna texten kunde fullt tydligt uppfattas.

»Sais» är titeln på en ny opera, som af den ryktbare sångaren V. Capoul berömmes såsom ett högst originelt arbete och skall gifvas i höst på Renaissanceteatern i Paris. Så väl text som musik äro af fru *Marguérite Olangier*, dotter till f. d. direktören för nämda teater Anténor Joly, och gift med ex-vicekonungens af Egypten handsekreterare. Hon lär sjelf vara en utmärkt sångerska.

Henri Vieuxtemps' begrafning försiggick med stor högtidlighet i Verviers den 28 augusti. Vieuxtemps afled, såsom förut meddelats, i Mustafa i Alger efter ett långvarigt lidande den 8 juni, och hans lik fördes derifrån öfver Paris till Verviers, dit det anlände på lördagsaftonen den 27 augusti. En ofantlig mängd folk hade från alla trakter af Belgien infunnit sig till begrafningen. Kl. half 3 på söndagseftermiddagen uppstälde sig liktåget. Alla lanternorna voro tända och omvirade med sorgflor. Tåget öppnades af ett detachement gensdarmer med en officer, ett kompani borgargarde med tamburmajoren i spetsen, 20 manssångföreningar med sorgflor på fanorna samt harmoniföreningen i Verviers, som blåste en af Kefer såsom sorgmarsch arrangerad komposition af Vieuxtemps; derefter kom likvagnen, dragen af sex hästar med svarta schabrak och prydd med en präktig eklöfskrans, som bar inskriften: *»A Henri Vieuxtemps la ville de Verviers»*, och en mängd andra kransar, hvarförutan en massa sådana bars bredvid vagnen. Efter densamma buros på hyenden den aflidnes ordnar af en bland ceremonimästarne och hans violin af en bland hans bästa elever, herr Isayi. Sist i tåget gingo, utom den aflidnes broder, öfverborgmästaren m. fl. notabiliteter i Verviers samt de inbjudna tonkonstnärerna, bland hvilka märktes Servais, Colyns, Dupont, Steveniers, van der Heyden, Cornelis, Frederix från Bruxelles, Radoux, Hutoy, Henrothay, Verken, van den Boorn m. fl. Då likvagnen under kanonsalut kommit fram till estradens trappa, höllos tal af borgmästaren Ortmanns Hanzour samt direktören för konservatorium i Liège, Radoux; en sorgkantat af Kefer afsjöngs, hvarpå tåget satte sig i rörelse till kyrkogården, der efter ett kort tal den tunga ekkistan nedsänktes i en med cement murad graf.

Paris. Stora operan har upptagit »Faust« med m:lle Griswold såsom Margaretha; m:lle G. gjorde lycka äfven i denna rol; en annan nyhet var den nyengagerade m:lle Mirane såsom pagen i »Comte Ory», en debut, som visade att denna sångerska åter var i full besittning af sin röst hvilken hon under sitt engagement vid opera comique varit nära att förlora. Vid stora operan förestår m:me Appia's debut, en italienska, om hvilken man har stora förväntningar, och såsom nyengagerade nämnas m:lle Nordica (amerikanska och bekant från Petersburg) samt tenoren Lamarche. Man talar åter om Ambroise Thomas' »Françoise de Rimini», som skulle gifvas under vintern 1881—82 med m:lle Caroline Salla (från italienska operan i Petersburg. M:lle Salla heter egentligen Caroline de Septavaux och är dotter till Guizots f. d. sekreterare samt kusin till Alfred de Musset. Hon uppträdde allra först i Belgien. Ambroise Thomas, som efter sina ansträngande göromål vid konservatoriet som vanligt hvilat ut i Bretagne, väntades åter till Paris i början af september för att närvara vid första inöfningarna af hans nya opera. — Baletten »Sylvia» kommer att återupptagas på stora operan så snart m:lle Sangalli återkommit efter sin sommarvistelse vid belgiska kusten; repetitionerna till den nya baletten af m:r Lalo taga samtidigt sin början; titeln på densamma lär ännu icke vara bestämd.

— Det berättas att Camille Saint-Saëns förbundit sig att skrifva åt m:r Carvalho för Salle Favart ett arbete i tre akter så snart han afslutat sin Henri VIII. M:r Saint-Saëns' opera comique bär titeln »Guillery» och libretton är författad af Edmond About och Louis Gallet.

— M:lle Irma Marie säges hafva blifvit engagerad vid théatre des Nouveautés, der hon skall uppträda i en operett. Hon lär vara en förträfflig ackvisition för denna teater, såsom icke blott en behaglig sångerska utan äfven en mycket sympatisk och intagande skådespelerska.

— Några af artisterna vid stora operan uppbära i årslön följande summor: m:rs Villaret 60,000 frcs, Lassalle 120,000, Maurel 110,000, Sellier 45,000; m:mes Krauss 80,000, Richard 60,000, Edith Tioux 20,000, allt francs.

— Den unge komponisten Charles Lenepveu, som 1869 vann romerska priset för sitt arbete »Florentin», har från London erhållit anbud att få sitt nyligen afslutade större verk uppfördt under nästa spelår. Detta är en opera i fyra akter kallad »Velleda» med text af Augustin Challamel och Jules Chantepie. De förnämsta partierna skola sjungas på Covent-garden af Adelina Patti, som mottagit dedikation af partituret, och af Nicolini. Till det italienska partituret har den rike engelske förläggaren Chappell et C:o förvärfvat förlagsrätt, men för Frankrike och Belgien har kompositören betingat sig denna rätt äfvensom rättighet att disponera öfver sitt arbetes uppförande i dessa länder.

Brighton. En stor musiktäflan, i hvilken ej mindre än 2,000 personer skulle deltaga, var bestämd att ega rum härstädes d. 6, 7 och 8 sept. Det är första gången säger m:r Cantel i Gaulois, som man i England anordnat en sådan festlighet. Största antalet deltagare äro från Frankrike. Bland musikaliska notabiliteter, hvilka skola sitta i juryn, nämnas Gounod och Saint-Saëns.

— Ett högst intressant fynd har herr Paul Lordon i Paris nyligen gjort bland en hop gamla papper, dem han ärft efter sina föräldrar, nämligen en del af ett originalmanuskript till en opera »Le baron d'Otrante» af Grétry, hvars text härstammar från Voltaire men aldrig blifvit uppförd.

— Åt Niccolo Piccini skall i hans födelsestad Bari (Italien) uppresas en minnesvård. Vid aftäckandet af densamma skall en musikfest anordnas under ledning af mæstro De Giosa, då bland annat en för festen komponerad messa kommer att gifvas.

Milano. Vid musikutställningen härstädes blef man angenämt öfverraskad genom ett besök af Verdi åtföljd af den tyska sångerskan Stolz. Båda emottogos af presidenten, grefve Carlo Borromeo och andra medlemmar af komitén, för hvilka komponisten uttryckte sin stora tillfredsställelse öfver den lika intressanta som i sitt slag nya utställningen. Verdi uppehöll sig synnerligen framför Donizettis och Bellinis handskrifter, framför Krauss' spinett och Pleyels utsökt vackra piano med pedal och rörlig klaviatur. Efter ett längre samtal med Herz satte sig Verdi ned vid ett piano och spelade några takter, hvarefter han frågade Herz: »Känner ni detta stycke?» Den tillfrågade log och svarade: Om jag känner det? Det är ju början till min första konsert för piano och orkester! Men hur kan ni, högtärade mästare, komma ihåg det der? »Ingenting är naturligare», svarade Verdi, »detta stycke spelade jag just i denna sal för 40 år sedan inför en pröfningskommission, hvilken enstämmigt kuggade mig.» Innan Verdi lemnade utställningen förfrågade han sig om den historiska konsert som med så mycket bifall gafs vid utställningens öppnande skulle komma att förnyas vid dess stängande i slutet af oktober. Utan tvifvel är denna Verdis fråga en tillräcklig anledning för repetition af konserten.

Berlin. Theodor Wachtel, hvars gästspel utöfvar en nästan fabulös dragningskraft, gaf under förra veckan, jemte sin »Postiljon», Raoul i »Hugenotterna» och George Brown i »Hvita frun».

— Det af *Xaver Scharwenka* nyupprättade konservatoriet i Berlin skall öppnas den 10 Oktober. Xaver Scharwenka hör till samtidens mest firade pianister och intager äfven såsom pianokompositör ett aktadt rum inom konstverlden; vid sitt nya konservatorium har han också vetat anställa lärareförmågor af värde. Elementarskolan kommer att stå under ledning af den bekante Aloys Hennes.

— Meyerbeers *»Dinorah»* är första noviteten på kgl. operahuset i Berlin. Frl. Tagliana skall sjunga titelrolen i operan; Mozarts »Titus» är också bestämd att gifvas under September månad. — Friedrich-Wilhelmstadt-teatern skall den 24 Sept. börja sin nya æra under Julius Fritsches ledning. Af musikverk, som denna teater under säsongen kommer att bjuda på, omtalas »Der Gascogner» af Suppé, »Amor au Bord» af Arthur Sullivan, som ej är något annat än det i England och Amerika berömda stycket »Tinafore», vidare »Die Czarin» af Max Wolf, »Apajune, der Wassermann» af Millöcker och »Die hübsche Perserin» af Lecocq.

Leipzig. De musikaliska noviteterna på Stadtteatern härstädes äro för September: »Carmen» med Frl. Löwy i titelrolen och »Harald der Wiking», text af Herrig, musik af Andreas Hallén.

Petersburg. Baron Küstner, direktör för kejserliga teatrarna, mycket känd i Paris, der han brukar göra sina »acquisitions» (säger Journ. de M.) kommer att lemna sin plats. Den nye czaren, som till en början ville upphäfva den kejserliga teaterinstitutionen och öfverlåta affären åt enskild spekulation, har tills vidare nöjt sig med att inskränka budgeten och baron K. har funnit denna otillräcklig för teatrarnes behof och afgått. Man omtalar såsom hans efterträdare generalmajor Wassilkowsky. Italienska operans säsong skall, som vanligt, öppnas d. 19 September.

Om *Adelina Pattis* amerikanska tournée skrifves från New-York: Adelina Patti uppträder första gången d. 9 Nov. i Steinway-Hall härstädes och stannar här till 28/11, hvarefter en mängd amerikanska städer besökas. Den 30 Mars afslutar hon i New-York sin konsertresa. Sångerskan biträdes endast af Nicolini och uppträder endast på konserter.

Etelka Gerster har funnit sig så väl i Amerika, att hon låtit af impressarion Strakosch engagera sig för en ny konstresa. Hon skall sjunga i New-York, Boston, Baltimore och från midten af December i New-Orleans.

Maurice Dengremont har från sin stora konserttur genom Nordamerika och Brasilien återkommit till Paris, och skall under nu ingående säsong besöka Tyskland, Österrike och Ryssland.

Vid Goda Hoppsudden i *Capstaden* har man också bildat sig en musikförening af 70 medlemmar, hvilka ämna uppföra större vokal- och instrumentalverk. Med en blandad kör har förenat sig en orkester af 14 violiner, 3 altvioler, 2 violonceller, 3 kontrabasar, 2 flöjter, klarinetter, oboer, horn och basuner. En konsert har redan under ledning af en mr Wells blifvit gifven.

M:lle *Alice Rabany*, dotter till M. Alfred Asseline har med direktörerna för Monnaie-teatern i Brüssel ingått aftal om engagement för två år. M:lle Asseline debuterade förra vintern i Nizza några dagar före den stora teaterbranden. Den första opera, i hvilken hon skall uppträda, är Gounods »Mireille», som kommer att inviga säsongen.

Wiesbaden. Vid den mindre täflingen mellan de sex premierade sångföreningarne (vid den stora sångtäflan härstädes) tillvann sig den från Hannover genom ett glänsande utförande af en ytterst svår komposition (»Der morgen» af Hiller) första priset, bestående af en stor guldmedalj (skänkt af tyske kejsaren) och 1,800 mark. Andra priset, en guldmedalj (skänkt af fursten af Hohenzollern) och 1,200 mark erhöll manskören från Graz. Dernäst i ordningen kom Hilaria från Aachen.

München. En serie af Wagners operor har gifvits härstädes, hvilka här följa i kronologisk ordning: den 1 sept. »Rienzi», d. 2 »Flygande Holländaren», d. 5 »Tannhäuser», d. 7 »Lohengrin», d. 9 »Tristan och Isolde», d. 12 »Mästersångarne». — Hr Winkelmann (Parcival) och fräul. Brandt (Kundry) hafva under Wagners ledning börjat studera sina roler i Bayreuth. Wagner, som tänker dubblera rolerna har för nämnda roler äfven engagerat hr Vogl och fru Materna; herrar Reichmann och Beck komma på samma sätt att alternera med hrr Scaria och Siehr.

Edmund Kretschmer, kompositören till »Die Folkunger» och »Heinrich der Löwe», arbetar med stor ifver på ett nytt verk för scenen till hvilket ämnet är taget ur Felix Dahn's »Kampf um Rom».

Wien. Offenbachs »Robinson Crusoe» förberedes till uppförande på Theater an der Wien. Stycket utöfvade på Opera comique i Paris den starkaste dragningskraft på sin tid och tillhör mästarens bästa alstringsperiod. — Till samma teater har Lecocq för denna säsong öfverlåtit två operetter »Le grain de sable»; text af Chivot och Daru, och »Le jour et la nuit» med text af Vanloo och Leterrier.

— *Carl-teatern* öppnade den 1 sept. sina portar med Boccaccio. Säsongens repertoar upptager för öfrigt fem tyska och två franska nya operetter: »Rosina» af Genée, »Schelm von Bergen» af Brandl, »Herzblättchen» af Suppé, »Salvator Rosa» af Zaytz, »Düwecke» af Suppé, »Die Stumme von Albatross» af Serpette och »Noces d'Olivette» af Audran.

I *Prag* har den nya böhmiska nationalteatern totalt nedbrunnit; — likaledes den vackra teatern Gran teatro i *Cadiz* som högtidligt invigdes 1871. — Inga menniskolif spildes lyckligtvis vid dessa tillfällen.

— Diccionario biografico af B. Saldoni, begynt för 13 år sedan, är nu fulländadt och utgör 4 stora band, erbjudande rikt stoff för den som intresserar sig för musikens utveckling i Spanien.

En primadonna om primadonnor. Miss Kellogg, den amerikanska primadonnan, som nyligen hemkommit till New York från en lustresa på två och ett halft år i Europa, har meddelat en amerikansk tidningsreferent sina tankar om några berömda operasångerskor och de förnämsta operahusen i den gamla verlden. Hon har hört Patti, Nilsson, Lucca, La Salla och ett par amerikanska debutanter och bevistat operaföreställningar i de flesta hufvudstäder i Europa. På Coventgarden i London gifves — förklarar hon — i det hela taget den bästa opera man kan få höra i någon hufvudstad i verlden. Om operorna i Berlin, Wien och Petersburg yttrade hon, att operahuset i Berlin »icke var praktfullt» och att utförandet var »bestämdt dåligt». I Wien var orkestern den bästa i Europa, *la mise en scène* utsökt samt sångarne och sångerskorna goda, men icke mycket goda. I Petersburg deremot voro artisterna utmärkta, men orkestern dålig och dekorationerna m. m. ytterst tarfliga. Miss Kellogg är ingen synnerlig beundrarinna af La Salla, men tyckte om fröken Van Zandt på Opéra comique. Hon fann sig sviken i sin förväntan af Materna och tyckte, att ehuru Lucca sjöng vackert och förtjusande, saknade hon den verv, den eldighet och abandon, som erfordras för Carmen. Om Nilsson, till sammans med hvilken hon sjöng i Mignon, yttrade hon: »Nilsson är en utomordentligt snillrik och intelligent qvinna och har med vackra resultat omsorgsfullt arbetat på utvecklingen af sina dramatiska gåfvor. Man kan knappast tro huru mycket hon gått framåt häruti. Det fins förunderligt goda delar af hennes aktion samt förfinade och intelligenta effekter här och der, hvilka hon har skapat i sina hufvudroller, sedan hon var i Amerika, och de äro af en underbar verkan. Det har alltid i Nilssons röst legat någonting — huru skall jag kalla det? — kanske jag kan kalla det ett slags helgongloria, som förlänar den ett nästan gudomligt behag, och i synnerhet finnas i hennes röst fem höga toner, som förefalla nästan himmelska — så gudomliga toner, som någonsin förlänats en qvinna.» Om Adelina Patti talar miss Kellogg med hänförelse. Åldern har icke medfört någon förändring i hennes tjuskraft, och hon är »i mitt tycke den största lefvande sångerska, med hvilken ingen i Europa eller Amerika för närvarande kan täfla. Ingen kan mäta sig med henne i utförandets jämnhet, precision och klara prakt, och ännu eger hennes röst den fågelartade ljufhet, som är ett bland dess mest tjusande kännemärken.

Musikaliska Akademiens stora sal.

Hr *Maurice Strakosch* har äran tillkännagifva att

Miss EMMA THURSBY

härstädes kommer att gifva

Två Konserter

Lördagen d. 17 och Tisdagen d. 20 Sept.

Program

Lördagen den 17:

1. Concerto F moll, första sats, af Chopin. Mr *Robert Fischkof.*
2. Cavatina ur op. »Ernani», af Verdi. Miss *Emma Thursby.*
3. a) Nocturne, af Chopin. b) Tarantelle, af Rubinstein. Mr *Robert Fischhof.*
4. a) Es war ein Traum, af Lassen. b) Bird song, af Taubert. Miss *Emma Thursby.*
5. a) Vogel als Profet, af Schumann. b) Capriccio, af Mendelssohn. Mr *Robert Fischhof.*
6. Solveigs Sang, af E. Grieg. Miss *Emma Thursby.*
7. Rhapsodie Hongroise, af Liszt. Mr *Robert Fischhof.*
8. Variations de Bravoura, af Prosch. Miss *Emma Thursby.*

Biljetter à 2 & 3 kronor i **Huss & Beers Musikhandel.**

På **Huss & Beers** förlag har i dag utkommit i musik- och bokhandeln:

"HON!"

Polka för piano af

OSCAR TORSSELL.

Pris: 50 öre.

Piano- och Orgel-instrumenter

Största lager.

Billigaste priser

hos

I. Dannström & Co.

16 Regeringsgatan 16.

Aug. Hoffmanns Pianomagasin

50 Regeringsgatan 50

Flyglar, Pianino och **Tafflar** af såväl egen som utländska tillverkningar.

Äkta Steinway (Newyork) Flyglar

Aug. Hoffmann,

50 Regeringsgatan.

C. GELLRICH

gifver grundlig undervisning uti violinspelning. Anmälningar kunna ske uti Huss & Beers Musikhandel. Priset modereradt.

Sånglektionerna

börja den 15 September. Anmälan för nya elever kan ske Måndagar och Torsdagar kl. 2—3 e. m. Adolf Fredriks södra Kyrkogata N:o 15.

Mina von Stedingk.

Grundlig undervisning å Viol

åt såväl nybörjare som försigkomne meddelas af undertecknad. Närmare i Huss & Beers Musikhandel.

Fr. Kuhlau,

1:er Violinist i Kongl. Hofkapellet.

Pianostämning

utföres af kompetent person, vid anmälan i

Huss & Beers Musikhandel.

På Flöjt

meddelas grundlig undervisning.

Louis Müller,

Förste Flöjtist vid Kgl. Hofkapellet.

Adress: David Bagares gata 22 & 24.

Flöjtreparationer ombesörjas.

Å

HUSS & BEERS Musik-Lånbibliotek,

upptagande hela det rikhaltiga Musiklagret, emottages abonnement

för helt år ... **10 Kr.**	**för fjerdedels år 5 Kr.**
„ halft år ... **7 „**	**„ månad** ... **2 „**

gällande för 1 häfte vid hvarje ombyte.

Obs.! Abonnenter i landsorten erhålla dubbelt antal häften.

INNEHÅLL: Emma Thursby (med porträtt). Af H. — Mozarts bearbetning af Messias. — Ur Joseph Haydns lif (slut). — Förhoppningar. Af En Publikan. — Tre månader i London. Musikaliska iakttagelser af Hugo Beyer. — Från in- och utlandet. — Annonser.

STOCKHOLM, IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI, 1881.